

Vertaistukea ja kohtaamisia

VERTAISTUEN JA KOHTAAMISTEN merkitys kirkastui minulle entisestään sekä Sinujen leireillä että perhehoitajien kesäpäivillä. Vaikka meillä lasten ja nuorten kanssa työskentely on osin lapsen kengissä ja vertaistuen mahdollisuuksia liian vähän, olemme edelläkävijöitä verrattuna muihin Pohjoismaihin. Näin totesivat vieraamme Nofcan (Nordic Foster Care Associations) tapaamisessa Jyväskylässä. Yhteisesti kuitenkin totesimme, ettei perhehoitoa voi kehittää ottamatta huomioon sijoitettujen lasten ja nuorten kokemuksia ja mielipiteitä yhtä lailla kuin sijaisvanhempien.

Olen työurani aikana ennättänyt tavata ja kohdata sekä sijaisvanhempia että sijoitettuja lapsia, mutta silti lasten ja nuorten kokemukset pysäyttävät yhä uudelleen. Sinujen leireillä vertaisuus lienee se voima, mikä auttaa myös jakamaan kokemuksia. Yhdistäviä asioita on paljon. Sijoitus ja muutto sijaisperheeseen voi olla se paras tai sitten se rankka juttu. Sisaruksiset ovat lähellä sydäntä, usein niitä maailman parhaita. Siksikin on koskettavaa kuulla hajallaan olevista sisaruksista, jotka eivät edes tunne toisiaan. Huoli vanhemmista ja ikävä, liian usein ”kadoksissa” olevat isät ja kokemukset sosiaalityöntekijöistä ovat monella sijoitetulla lapsella ja nuorella samanlaisia. Sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus on sekin monille tuttua. Mutta jos on huolia ja murheita, on myös elämän iloa ja janoa. Huvipuistot ja uiminen, lettujen ja vaahtokarkkien paistaminen, vänkääminen nukkumajärjestyksistä ja -ajoista sekä sääntöjen testaukset ovat osa niin leiri- kuin varmasti sijaisperhe-elämääkin.

Lapsen kuuleminen ja sisarusuhteiden merkitys on myös sijaisvanhempia askarruttava asia. Perhehoitajien kesäpäivillä ykkösaiheeksi nousi kuitenkin yhteistyö perhehoidossa ja sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus. Yhteistyösuhteen ja luottamuksen syntyminen sosiaalityöntekijän ja sijaisperheen kesken vaatii aikaa, mutta myös tietoa ja osaamista. Se ei onnistu, jos sosiaalityöntekijä vaihtuu usein tai hänellä ei ole riittävästi kokemusta ja tietoa perhehoidosta. Kesäpäivillä saimme kuulla niin kutsutusta Kotkan mallista, jossa perhehoitajilla on omat sosiaalityöntekijät toimistotyöntekijää myöten, ja todeta sen vahvuudet.

Tosiasia on, että tarvitsemme uutta perhehoitolakia kipeästi ja nopeasti monesta eri syystä. Vain koko maan kattavien perhehoidon alueellisten yksiköiden kautta perhehoidon kokonaisuus voidaan organisoida tasapuolisesti ennakkovalmennuksesta perhehoidon tukeen ja hyvään päättymiseen. Lapsen ja nuoren sijoitus ei saa katketa ennakkovalmennuksen, tuen, tiedon tai osaamisen puuttumisen takia. Perhehoidon onnistumisen tärkeänä tukipilarina on yhteisestä tiedosta syntyvä yhteinen ymmärrys ja toistemme tehtävien arvostaminen.

*Pirjo Hakkarainen
toiminnanjohtaja*

Möten med dem som är i samma situation

STÖDET AV ANDRA i samma situation och betydelsen av möten blev för mig ännu klarare under lägren för SINUT-ungdomar och familjevårdarnas sommarkaragar.

Trots att arbete med barn och ungdomar hos oss delvis ännu är i barnskor och möjligheterna till stöd för sådana som är i samma situation är alltför få, är vi ändå föregångare jämförda med de andra nordiska länderna. Så här konstaterade våra gäster vid Nofcan (Nordic foster care associations) i Jyväskylä. Till sammans konstaterade vi dock att man inte kan utveckla familjevården utan att beakta de placerade barnens och ungdomarnas erfarenheter och åsikter, lika som fosterföräldrarnas.

Jag har under min arbetskarriär hunnit träffa och möta både fosterföräldrar och placerade barn men trots det stannar barnens och ungdomarnas erfarenheter upp mig fortsättningsvis. På lägret för SINUT-ungdomar torde känslan av att man är i samma situation vara den kraft som hjälper också att dela erfarenheter. Det finns mycket som förenar. Placeringen och flyttningen till fosterfamilj kan vara det bästa eller sedan den tuffa grejen. Syskonen är nära hjärtat, ofta det bästa i världen. Därför är det också berörande att höra om syskon som är placerade på olika håll och som inte ens känner varandra. Oro om föräldrarna och tråkigt nog en alltför ofta ”försvunnen” pappa, erfarenheterna av socialarbetarna är för många barn och ungdomar liknande. Att socialarbetarna byts är också för många en bekant situation. Men om man än har problem och bekymmer så har man också livslust och livstörst. Nöjesparker och simning, att steka plättar och skumkarameller, att tvista om sovordningar och – tider samt att testa reglerna är en del av lägret och säkert också av livet i fosterfamiljen.

Att höra barnet och betydelsen av syskonrelationen är en sak som tynger också fosterföräldrarna. På familjevårdarnas sommarkaragar steg ändå samarbete inom familjevården och byte av socialarbetare som det främsta samtalsämnet. Att nå fram till samarbetsrelation och förtroende mellan socialarbetaren och fosterfamiljen kräver tid men även kunskap och kunnande. Det lyckas inte om socialarbetaren byts ofta eller om socialarbetaren inte har tillräcklig erfarenhet och kunskap om familjevård. På sommarkaragarna fick vi både höra om den sk. Kotka-modellen och konstatera dess styrka. I Kotka har familjevårdarna egna socialarbetare och t.o.m. en egen kanslist.

Att höra barnet och betydelsen av syskonrelationen är en sak som tynger också fosterföräldrarna. På familjevårdarnas sommarkaragar steg ändå samarbete inom familjevården och byte av socialarbetare som det främsta samtalsämnet. Att nå fram till samarbetsrelation och förtroende mellan socialarbetaren och fosterfamiljen kräver tid men även kunskap och kunnande. Det lyckas inte om socialarbetaren byts ofta eller om socialarbetaren inte har tillräcklig erfarenhet och kunskap om familjevård. På sommarkaragarna fick vi både höra om den sk. Kotka-modellen och konstatera dess styrka. I Kotka har familjevårdarna egna socialarbetare och t.o.m. en egen kanslist.

Det är ett faktum att vi nödvändigtvis och snabbt behöver en ny familjevårdarlag och det av många olika orsaker. Endast genom landsomfattande regionala familjevårdsenheter kan familjevårdens helhet organiseras jämligt ända från förhandsförberedelser till stödet för pågående familjevård och en god avslutning av familjevården. Placering av ett barn eller ungdom får inte brytas pga. brist av förhandsförbedelser, stöd, kunskap eller kunnande. En viktig stöttepelare för att familjevården skall lyckas är en gemensam förståelse som föds ur gemensam kunskap, och uppskattande inställning till varandras uppgifter.

*Pirjo Hakkarainen
verksamhetsledare*

Översättning Marjatta Weckström